

ФТИЗИАТРІЯ І ПУЛЬМОНОЛОГІЯ

II of disease was diagnosed in 134 (91.8 %) patients, stage III – in 12 (8.2 %). The diagnosis was verified by multislice computed tomography. Along with clinical examination ventilatory and diffusion functions of lungs, blood gases and free serum calcium as a marker of activity were evaluated.

Results. Clinical signs of the disease were seen in 113 patients (77.4 %); in 33 cases (22.6 %) the diagnosis was established on the basis of X-ray examination. Lofgren's Syndrome, an acute form of sarcoidosis was observed in 8 patients (5.5 %). Disorders of pulmonary ventilation function were observed relatively rare – in 30 patients (20.5 %), of whom 17 (11.6 %) had predominantly obstructive type of ventilation disorders, and 13 patients (8.9 %) had mostly restrictive type of ventilation disorders. The absolute majority of patients with sarcoidosis with parenchymal lung (90 %), there are indications for SCS therapy.

Conclusion. Clinical signs of sarcoidosis affecting lung parenchyma are usually observed in 77 % of patients. The disturbances of ventilation are registered in 20 % of patients; they are accompanied by an impairment of gas diffusion and a decrease in blood oxygen partial pressure. In vast majority of lung sarcoidosis patients (90 %) there are indications for corticosteroid therapy (clinical manifestations and/or disturbances of pulmonary ventilation or hypercalcemia).

Key words: sarcoidosis, clinical features, pulmonary ventilation, glucocorticosteroids.

Відомості про автора:

Гуменюк Галина Львівна – доцент кафедри кафедри фтизіатрії і пульмонології Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика МОЗ України. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9, тел.: (044) 270-35-61.

УДК 339.13.021:[615.281:579.873.2](477)

© Т.П. ЗАРІЧНА, 2015

Т.П. Зарічна

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРОТИТУБЕРКУЛЬОЗНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Туберкульоз – широко розповсюджене інфекційне захворювання. В Україні, де сьогодні цією хворобою охоплено 700 тисяч осіб, епідемія туберкульозу перейшла в категорію національної проблеми. У зв'язку з цим, актуальним є своєчасне забезпечення хворих на туберкульоз ефективними лікарськими засобами.

Мета. Маркетингове дослідження національного ринку протитуберкульозних лікарських засобів, у тому числі проведення аналізу асортиментної структури досліджуваного сегменту ринку, вивчення конкурентоспроможності виробників, які поставляють на даний ринок препарати досліджуваної дії, визначення найбільш ефективних з них методом кваліметричного аналізу.

Результати. Для проведення дослідження були використані дані «Компендіуму» та «Державного реєстру лікарських засобів України». В результаті дослідження встановлено, що в обігу в Україні знаходиться 77 протитуберкульозних препаратів, 42,9 % з яких виробляється дев'ятьма вітчизняними виробниками і 57,1 % - надходить із шести закордонних країн. Найбільша конкуренція спостерігається між вітчизняними і індійськими виробниками препаратів-аналогів першого ряду: ізоніазиду, рифампіцину, етамбутолу, піразинаміда та їх комбінацій. Висока ефективність цих препаратів, за виключенням токсичних комбінованих препаратів, підтверджена результатами кваліметричного аналізу.

Ключові слова: туберкульоз, протитуберкульозні лікарські засоби, маркетингові дослідження.

Вступ. Туберкульоз – широко розповсюджене в світі інфекційне захворювання людини і тварин. Існує думка, що *M. tuberculosis* інфікована приблизно третина населення Землі, і кожну секунду виникає новий випадок інфекції. На Україні епідемія туберкульозу перейшла в категорію національної проблеми. Сьогодні цією хворобою охоплено понад 700 тисяч осіб, із яких 600 тисяч знаходяться на диспансерному обліку, в тому числі 142 тисячі з відкритою формою туберкульозу. Кожного дня туберкульозом захворюють 90 українців, 27 – помирають, кожний десятий хворий туберкульозом в Європі – українець. У зв'язку з цим, актуальним є своєчасне і оптимальне забезпечення хворих на туберкульоз якісними і ефективними лікарськими засобами.

Мета. Маркетингове дослідження національного ринку лікарських засобів протитуберкульозної дії.

Матеріали і методи. Для проведення запланованого дослідження було використано дані «Державного реєстру лікарських засобів України», «Компендіуму».

Результати та їх обговорення. У результаті аналізу асортиментної структури національного ринку лікарських засобів зазначеної дії встановлено, що в обігу на території України знаходиться 77 найменувань лікарських засобів для лікування туберкульозу, з яких 44 – першого ряду, а 33 – другого. З них – 84 % прості лікарські форми, 16% - комбіновані. Аналіз по лікарським формам показав, що 86 % досліджуваних препаратів - тверді лікарські форми (55 % - таблетки, 30 % - капсули, 15 % - гранули), 13 % - порошки для приготування ін'єкційних розчинів, 1 % - сиропи. Також встановлено, що в проаналізованому переліку лікарських засобів переважну більшість займають генеричні препарати (96,1%). На наступному етапі був проаналізований рівень конкуренції на національному ринку протитуберкульозних засобів (таблиця 1). З таблиці видно, що тільки 42,9 % протитуберкульозних лікарських засобів виробляють на території України. 57,1 % препаратів даної групи надходить із-за кордону з шести країн: Індія, Російська Федерація, Республіка Білорусь, Латвія, Греція, Корея. При цьому 42,9 % лікарських засобів зазначеної дії надають вісім фармацевтичних підприємств із Індії.

Серед вітчизняних фірм-виробників треба визначити ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», м. Київ, ПАТ НВЦ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод», м. Київ, ТОВ «Юрія – Фарм», м. Київ, ПАТ «Луганський хіміко-фармацевтичний завод», м. Луганськ. Для визначення ступені напруженості між виробниками однакової продукції розраховували коефіцієнт напруженості K_{vi} за формулою:

$$K_{vi} = (n-1)/n, \text{ де } (1)$$

n – число всіх конкурентних аналогів фірм.

Результати розрахунку надані в таблиці 2.

Проаналізувавши отримані дані, можна зробити висновки, що найбільша конкуренція спостерігається серед виробників Аміносаліцилової кислоти та її похідних ($K_{vi} = 0,85$), комбінованих протитуберкульозних препаратів ($K_{vi} = 0,85$), Рифампцину ($K_{vi} = 0,83$), Етамбутолу ($K_{vi} = 0,83$). Також суттєво висока конкуренція між фірмами, що випускають препарати-аналоги: Ізоніазид ($K_{vi} = 0,8$), Піразінамід ($K_{vi} = 0,8$), Циклосерин ($K_{vi} = 0,75$), Теризидон ($K_{vi} = 0,75$).

Дані про фармацевтичні фірми, які надають лікарські засоби протитуберкульозної дії, на національний ринок лікарських засобів

№	Підприємство – виробник, країна	Кількість лікарських форм	Співвідношення, % до загальної кількості
1	ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», м. Київ	7	42,9
2	ПАТ НВЦ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод», м. Київ	5	
3	ТОВ «Юрія – Фарм», м. Київ	5	
4	ПАТ «Луганський хіміко-фармацевтичний завод», м. Луганськ	5	
5	ТОВ «Люм'єрФарма», м. Київ	4	
6	ПрАТ «Технолог», м. Умань, Черкаська область	4	
7	ПАТ «Київмедпрепарат», м. Київ	1	
8	АТ «Стома», м. Харків	1	
9	ТОВ «Фармалайф», м. Львів	1	
10	ЛюпінЛімітед, Індія	14	
11	МакмодсФармасьютікалсЛімітед, Індія	11	
12	МепроФармасьютікалз ПВТ. Лтд., Індія	2	
13	СімпексФарма ПВТ, Лтд, Індія	2	
14	ВівімедЛабе ЛТД, Індія	1	
15	СтрайдсАрколаб Лтд, Індія	1	
16	АджілаСпесіалтісПрайвіт, Індія	1	
17	НабросФарма ПВТ. Лтд., Індія	1	
18	ВАТ «Фармасинтез», Російська Федерація	6	9
19	ТОВ Фірма «Фермент», Російська Федерація	1	
20	РУП «Белмедпрепарати», Республіка Білорусь	1	1,3
21	АТ «Олайнфарм», Латвія	1	1,3
22	Донг-А, ФармасьютікелКо., Лтд, Корея	1	1,3
23	Хелп С.А., Греція	1	1,3
Всього:	23	77	100

Показники коефіцієнту напруженості між виробниками лікарських засобів про туберкульозної дії

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Назва лікарського засобу	Аміносаліцилова кислота та її похідні	Комбіновані препарати	Рифампіцин	Етамбутол	Ізоніазид	Піразінамід	Теризидон	Циклосерин	Капріоміцину сульфат	Протіонамід	Рифапентин	Рифаміцин	Рифабутин	Фтіазид	Етіонамід
Коефіцієнт напруженості, K_{vi}	0,85	0,85	0,83	0,83	0,8	0,8	0,75	0,75	0,66	0,66	0,5	-	-	-	-

Треба відмітити, що основна конкуренція розгорнулась між вітчизняними і індійськими виробниками протитуберкульозних препаратів першого ряду, на відміну від виробників подібних препаратів другого ряду (Рифаміцин, Рифабутин, Фтіазид, Етіонамід), де конкуренція відсутня.

Далі було розраховано частку сегменту національного фармацевтичного ринку, яку займає кожен з виробників протитуберкульозних лікарських засобів.

Розрахунок проводили по формулі:

$$d_{ji} = n_{ji} / (\sum n_{ji}), \text{ де } (2)$$

n_{ji} – число препаратів j -тої фірми в i -сегменті;

$\sum n_{ji}$ – сумарне число препаратів i – го сегменту, зареєстрованих в Україні.

Дані розрахунку наведені у таблиці 3.

З таблиці видно, що найбільша питома вага в досліджуваному сегменті припадає на фармацевтичні підприємства із Індії: «Люпін Лімітед» ($d_{ij} = 0,18182$), «Макмодс Фармасьютікалс Лімітед» ($d_{ij} = 0,14286$). Наступним кроком було проведення кваліметричного аналізу для оцінки основних характеристик лікарських засобів зазначеної групи. Кваліметричну характеристику здійснено на основі аналізу й узагальнення даних з клінічного застосування протитуберкульозних препаратів. Для оцінки використовували наступні характеристики: форма випуску, шляхи введення, спектр дії, проти-показання, побічна дія, переважаючі ознаки.

Проаналізувавши дані, наведені на рисунку 1, можемо зробити висновок, що найвищу кваліметричну оцінку отримали препарати першого ряду Рифампіцин ($K = 1,0$), Етамбутол ($K = 0,93$), Піразінамід ($K = 0,91$). В незначній мірі їм поступаються Рифабутин ($K = 0,86$), Капреоміцину сульфат ($K = 0,85$), Фтивазид ($K = 0,83$), Етіонамід ($K = 0,83$), Теризидон ($K = 0,83$). Найменш ефективними препаратами є комбіновані препарати: Комбітуб-нео ($K = 0,02$), Акурит-3 ($K = 0,34$), Хіксозид ($K = 0,43$), у зв'язку з їх високою токсичністю. Таким чином, кваліметричний аналіз показав, що найбільш ефективними і раціональними лікарськими засобами для лікування туберкульозу є Рифампіцин, Етамбутол, Піразінамід, на що треба звернути увагу виробникам і дистрибуторським фірмам для більш ефективного насичення ринку конкурентоздатними препаратами досліджуваної групи.

Частка сегменту національного фармацевтичного ринку, яку займає кожне підприємство-виробник лікарських засобів протитуберкульозної дії

№	Підприємство – виробник, країна	Частка сегменту ринку (d_{ij})
1	ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», м. Київ	0,09091
2	ПАТ НВЦ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод», м. Київ	0,06494
3	ТОВ «Юрія – Фарм», м. Київ	0,06494
4	ПАТ «Луганський хіміко-фармацевтичний завод», м. Луганськ	0,06494
5	ТОВ «Люм'єрФарма», м. Київ	0,05195
6	ПрАТ «Технолог», м. Умань, Черкаська область	0,05195
7	ПАТ «Київмедпрепарат», м. Київ	0,01299
8	АТ «Стома», м. Харків	0,01299
9	ТОВ «Фармалайф», м. Львів	0,01299
10	ЛюпінЛімітед, Індія	0,18182
11	МакмодсФармасьютікалсЛімітед, Індія	0,14286
12	МепроФармасьютікалз ПВТ. Лтд., Індія	0,02597
13	СімпексФарма ПВТ, Лтд, Індія	0,02597
14	ВівімедЛабе ЛТД, Індія	0,01299
15	СтрайдсАрколаб Лтд, Індія	0,01299
16	АджілаСпесіалтісПрайвіт, Індія	0,01299
17	НабросФарма ПВТ. Лтд., Індія	0,01299
18	ВАТ «Фармасинтез», Російська Федерація	0,07792
19	ТОВ Фірма «Фермент», Російська Федерація	0,01299
20	РУП «Бєлмедпрепарати», Республіка Білорусь	0,01299
21	АТ «Олайнфарм», Латвія	0,01299
22	Донг-А, ФармасьютікелКо., Лтд, Корея	0,01299
23	Хелп С.А., Греція	0,01299

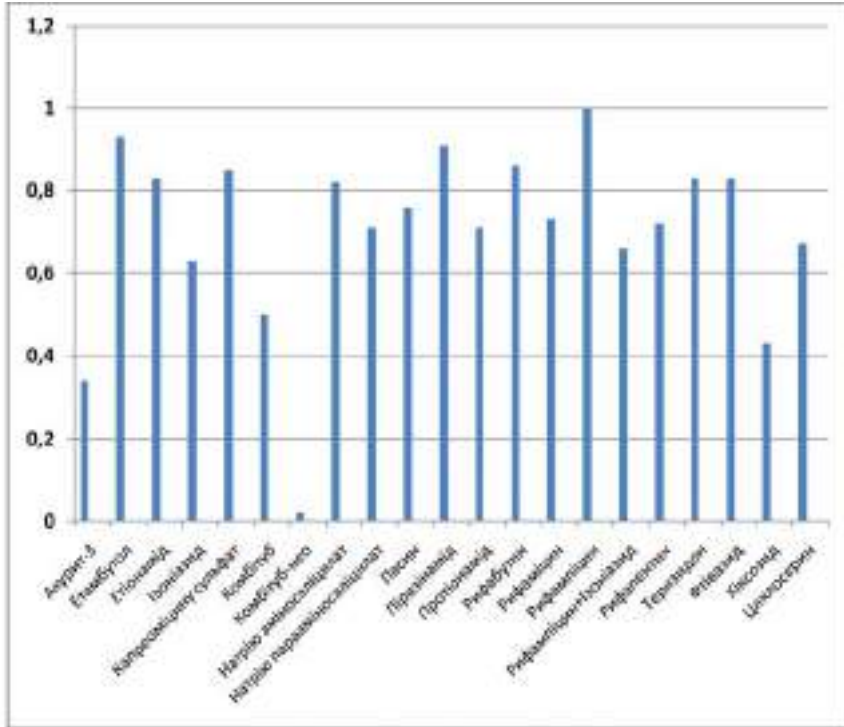

Рис. Результати кваліметричного аналізу лікарських засобів проти-туберкульозної дії

Висновки. Проведено маркетингове дослідження національного ринку лікарських засобів протитуберкульозної дії, в результаті якого встановлено, що вітчизняні фармацевтичні фірми постачають лише 42,9 % лікарських форм для даного сегменту ринку, у зв'язку з чим актуальним є розробка нових лікарських препаратів зазначеної дії та освоєння їх виробництва на території України. Аналіз конкурентоспроможності показав, щонайбільша конкуренція спостерігається між вітчизняними і індійськими виробниками препаратів-аналогів першого ряду: Ізоніазиду, Рифампіцину, Етамбутолу, Піразинамиду та їх комбінацій, а також Аміносаліцилової кислоти з її похідними, препаратами другого ряду. Рациональність та ефективність цих препаратів, за виключенням високотоксичних комбінованих препаратів, підтверджена результатами кваліметричного аналізу.

Література

Бодак В.М. Методичні підходи до маркетингових досліджень ринку лікарських засобів органами виконавчої влади у сфері охорони здоров'я / В.М. Бодак // Україна. Здоров'я нації. – 2010. - №4.–С.72-77.

Вікіпедія. Вільна енциклопедія. [Електронний ресурс].-Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Протитуберкульозні_засоби.

Державний реєстр лікарських засобів. [Електронний ресурс].-Режим доступу: www.drlez.kiev.ua

Компендиум 2012 – лекарственные препараты / Под ред. В.Н. Коваленко – К.:МОРИОН,2012. – 2320 с.

Кужко М.М. Можливості фармакотерапії туберкульозу легень / М.М. Кужко, М.Т. Клименко, Н.М. Гульчук, М.І. Литник та ін. // Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІЛ інфекція.-2012.- №4. – С.57-64.

Мнушко З.М. Менеджмент та маркетингу фармацевції. Ч II. Маркетингу фармацевції: підруч. Для студ. ВНЗ. – 2-ге вид., доп. та перероб. / З.М.Мнушко, Н.М.Діхтярьова; за ред.. З.М. Мнушко. – Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2010. – С. 91-128.

Толстиков О.К. Туберкульоз в Україні. Аналітико-статистичний довідник за 2001-2011 роки / О.К. Толстиков. – Київ: МОЗ України, 2012. – 97 с.

Фещенко Ю.І. Підходи до організації лікування хворих на туберкульоз легень в сучасних умовах / Ю.І. Фещенко та ін. // Укр. пульман. журн. – 2010. - №4. – С.5-7.

Фещенко Ю.І. Туберкульоз: організація діагностики, лікування, профілактики та контролю за смертністю / Ю.І. Фещенко та ін. -К.: Здоров'я, 2010. – 447 с.

Т.П. Заричная

Маркетинговые исследования национального рынка противотуберкулезных лекарственных средств

Запорожский государственный медицинский университет

Вступление. Туберкулез – широко распространенное инфекционное заболевание. В Украине, где сегодня этой болезнью охвачено 700 тысяч человек, эпидемия туберкулеза перешла в категорию национальной проблемы. В связи с этим, актуальным является своевременное обеспечение больных туберкулезом эффективными лекарственными средствами.

Цель. Маркетинговое исследование национального рынка противотуберкулезных лекарственных средств, в том числе проведение анализа ассортиментной структуры исследуемого сегмента рынка, изучение конкурентоспособности производителей, которые поставляют на данный рынок препараты изучаемого действия, определение наиболее эффективных из них методом квалиметрического анализа.

Результаты. Для проведения исследования были использованы данные «Компендиума» и «Государственного реестра лекарственных средств Украины». В результате исследования установлено, что в обороте в Украине находятся 77 противотуберкулезных препаратов, 42,9 % из которых производится девятью отечественными производителями и 57,1 % - поступает из шести зарубежных стран. Наибольшая конкуренция наблюдается между отечественными и индийскими производителями препаратов-аналогов первого ряда: изониазида, рифампицина, этамбутола, пиперазинамида и их комбинаций. Высокая эффективность этих препаратов, за исключением токсичных комбинированных препаратов, подтверждена результатами квалиметрического анализа.

Ключевые слова: туберкулез, противотуберкулезные лекарственные средства, маркетинговые исследования.

T.Zarichna

Marketing research of the national market anti-tuberculosis drugs

Zaporizhzhia State Medical University

Introduction. Tuberculosis is a widespread infectious disease. TB epidemy became a national problem in Ukraine where 700 thousand people have contracted TB. In this context, provision of TB patients with effective drugs is of current concern.

The purpose of the study was research into the national anti-tuberculosis drugs market, including an analysis of the structure of the investigated product line segment, investigation of the competitiveness of manufacturers that supply this market with the drugs studied, identification of the most effective agents by qualimetric analysis.

Results. Data from the Compendium and the State Register of Medicinal Products of Ukraine were used for the study. It was established that 77 anti-TB drugs circulated in Ukraine, 42.9% of them were produced by nine domestic manufacturers and 57.1% - came from six foreign countries. The greatest competition is seen between domestic and Indian drug manufacturers of analogues of the first-line agents (izoniazid, rifampicin, ethambutol, pyrazinamide, and combinations thereof). The high effectiveness of these preparations except for toxic combined preparations has been confirmed by qualimetric analysis.

Key words: tuberculosis, anti-tuberculosis drugs, marketing research.

Відомості про авторів:

Зарічна Тамара Пантелеймонівна - к.фарм.н., доцент каф. управління та економіки фармації, медичного та фармацевтичного правознавства Запорізького державного медичного університету. Адреса: 69035, м. Запоріжжя, пр.-т Маяковського, 26, каф. УЕФ ЗДМУ, тел.: (061) 236 22 48.

УДК 616.23-002.2+616.24-007.63+616.12-005.4] : 576.115.3

© Ю.В.КУЗНЕЦОВА-АРАБУЛІ, 2015

Ю.В.Кузнєцова-Арабулі

СТАН ЖИРНОКИСЛОТНОГО МЕТАБОЛІЗМУ У ХВОРИХ НА ІШЕМІЧНУ ХВОРОБУ СЕРЦЯ ТА ХРОНІЧНЕ ОБСТРУКТИВНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця, м.Київ

Вступ. Порушення обміну жирних кислот внаслідок вільнорадикального окислення має важливе значення в патогенезі ІХС та ХОЗЛ.

Мета. Встановити особливості порушення жирнокислотного обміну в різних середовищах у хворих на ІХС та ХОЗЛ.

Матеріали і методи. Обстежено 37 пацієнтів, серед них 18 з діагнозом ІХС: стенокардія напруги, ФК II, атеросклеротичний кардіосклероз (перша клінічна група) та 19 – з ХОЗЛ II стадії (друга клінічна група). Середній вік пацієнтів становив $52 \pm 1, 1$ роки. Контрольну групу склали 13 здорових осіб. Всім обстеженим проводилось визначення жирнокислотного складу фосфоліпідів мембран еритроцитів та плазми крові газохроматографічним методом (на хроматографі «Цвет 500»).

Результати. Порушення жирнокислотного метаболізму при ІХС супроводжується ініціацією механізмів конверсії лінолевої в арахідонову кислоту з максимальною його активністю на рівні плазми крові. При ХОЗЛ на рівні клітинних мембран